

ORIGINAL

10Co 563/2001 - 410

OKRESNÍ SOUD V BRUNTÁLE		
Došlo:	13-03-2002	— hod
krát	přil.	rubr.

U s n e s e n í

20/3 2002
28/3 2002

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Miroslavy Holubové a soudců Mgr. Otakara Krupičky a Mgr. Aleny Prosické ve věci péče o nezletilé děti J. [redacted], nar. [redacted], a L. [redacted], nar. [redacted], v [redacted], zastoupené opatrovníkem Okresním úřadem v Bruntále, děti matky J. [redacted] K. [redacted] bytem [redacted] [redacted] č. [redacted], zastoupené M. [redacted] K. [redacted], bytem [redacted] č. [redacted] a otce M. [redacted] V. [redacted] bytem [redacted] - [redacted] č. [redacted], zastoupeného A. [redacted] V. [redacted], bytem [redacted] č. [redacted], o zrušení styku a úpravu výživného, k odvolání otce proti rozsudku Okresního soudu v Bruntále ze dne 26.3.2001 č.j. 4Nc 51/98-381,

t a k t o :

Rozsudek okresního soudu se v napadené části, tj. v odstavcích II. a III. výroku o výživném a v odstavci V. výroku o nákladech řízení účastníků zrušuje a v tomto rozsahu se věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem okresního soudu byl rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 15.2.1996 č.j. 18C 204/95-20 ve výroku o úpravě styku otce s nezletilým J. [redacted] a nezletilou L. [redacted] zrušen. Návrhy obou rodičů na změnu výše výživného byly zamítnuty. České republice nebyla přiznána náhrada nákladů řízení v částce 10.500,-- Kč a rovněž účastníkům nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

Proti tomuto rozsudku podal otec včasné odvolání, a to proti výrokům o výživném. V souvislosti s podaným odvoláním byl napaden výrok v odstavci V. o nákladech řízení účastníků. Namítal, že se domáhal snížení výživného od 1.1.1999, protože byl ke dni 31.12.1998 propuštěn firmou [redacted], s.r.o. ze zaměstnání. Hned po propuštění se zajímal o nové zaměstnání bez pomoci úřadu práce, ale nikde nebyl přijat, protože nemohl předložit výuční list a další doklady o své kvalifikaci. Tvrdil, že mu je matka zadržela a odmítla vydat. Až za pomoci Policie ČR se mu v měsíci srpnu 2000 podařilo kopie dokladů opatřit. Od 20.6. do 18.10.1999 byl evidován u úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, pobíral hmotné zabezpečení. Dne 21.10.2000 nastoupil do zaměstnání u hlídací agentury [redacted]. Pracovní poměr byl s ním ve zkušební době ke dni 5.1.2001 ukončen. Jinak v letech 1997 a 1998 podnikal a mimo svého výtěžku dosáhl v roce 1997 zisku z podnikání ve výši 1.631,-- Kč a v roce 1998 ve výši 12.308,-- Kč. Jeho zdravotní stav není dobrý, protože má poškozený kolenní kloub. Nemůže proto vykonávat těžkou manuální práci. V červnu 1999 havaroval na kole a utrpěl zlomeninu klíční kosti, čtyř žeber a protržení plíce, v důsledku čehož byl hospitalizován v nemocnici. Osobní automobil zn. Citroen nezakoupil, jak matka tvrdí v prosinci 1999 za částku 21.000,--Kč, ale cenu od roku 1994 splácel, takže byl ve vlastnictví majitele až do zaplacení poslední splátky. Mobilní telefon nevlastní on, ale jeho matka, které byl darován. Není pravdou, že si v květnu 1999 pořídil plot za 20.000,-- Kč. Výstavba plotu začala v roce 1998, kdy byly vybudovány betonové patky s tyčemi a byla postavena brána, kterou zhotovil jeho otec. Matka mu půjčila částku 9.450,-- Kč na dokončení oplocení. Domáhal se změny rozsudku okresního soudu v napadené části tak, aby mu bylo výživné od 1.1.1999 sníženo pro každé nezletilé dítě na částku 150,-- Kč měsíčně.

Matka navrhovala potvrzení rozsudku okresního soudu v napadené části.

Opatrovník nezletilých dětí se k odvolání otce nevyjádřil.

Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu v napadené části ve smyslu ust. § 206 a § 212 o.s.ř. ve znění platném od 1.1.2001, tedy v odstavcích II. a III. výroku o výživném pro nezletilé děti, v souvisejícím výroku o nákladech řízení účastníků, přezkoumal řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, a dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro potvrzení rozsudku okresního soudu ani pro jeho změnu, neboť okresní soud dosud neúplně zjistil skutkový stav věci a dokazování je zapotřebí podstatným způsobem doplnit. Zejména se okresní soud nevypořádal s tím, k jakým změnám od poslední úpravy výživného došlo u rodičů i nezletilých dětí, takže z hlediska ust. § 99 odst.1 zákona o rodině je rozhodnutí okresního soudu nepřezkoumatelné.

Okresní soud po provedeném dokazování vzal za prokázáno, že poslední úprava výživného pro nezl. děti byla provedena rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 15.2.1996, č.j. 18C 204/95-20, který nabyl právní moci dne 1.5.1996. Tímto rozsudkem bylo rozvedeno manželství rodičů a schválena jejich dohoda o výživném. Otec se zavázal platit na každé nezl. dítě výživné ve výši 1.000,-Kč měsíčně od právní moci rozsudku. Okresní soud vycházel z poměrů rodičů a potřeb nezletilých dětí. Matka byla v domácnosti a otec podnikal s příjmem 8.000,-Kč měsíčně čistého. J. [redacted] navštěvoval 5. třídu ZŠ a I. [redacted] byla žákyní 4. třídy. V tomto řízení o změně výživného okresní soud zjistil, nezl. J. [redacted] nastoupil dne 1.9.2000 do SOU v [redacted], kde studuje obor automechanik, přičemž celkové roční náklady související s jeho studiem představují částku 4.920,-Kč. Stravuje se ve školní jídelně, kde 1 oběd stojí 19,-Kč. Přes týden bydlí u své babičky v [redacted], které matka platí měsíčně náklady na stravu v částce 500,-Kč. Náklady na dojíždění při jedné cestě představují náklad 88,-Kč a dále při nutném použití osobního automobilu 150,-Kč měsíčně. Nezl. je zdravý a jeho potřeby odpovídají věku dospívání. Nezl. L. [redacted] od 1.9.2000 nastoupila do 9. třídy základní školy. Náklady na dojíždění do školy představují 160,-Kč, na svačinky 120,-Kč měsíčně a 500,-Kč ročně na kulturní akce. Trpí kožním onemocněním, přičemž část nákladů na léky musí matka hradit ze svých finančních prostředků. Je zdravá a její náklady odpovídají věku. Matka pracovala jako pokojská ve firmě [redacted], [redacted] kde ukončila pracovní poměr dohodou dne 30.9.1996, přičemž její příjem činil 4.522,-Kč měsíčně čistého. Od 20.11.1996 dosud je evidována jako uchazečka o zaměstnání a od 20.11.1996 do 19.5.1997 pobírala hmotné zabezpečení. Dosud se jí pro omezené pracovní příležitosti v místě bydliště a z důvodu péče o nezl. děti zaměstnání nepodařilo nalézt. Žije ve společné domácnosti s M. [redacted] K. [redacted], kterému byl přiznán plný invalidní důchod, který pobíral do 3.7.1997, a poté mu byl přiznán částečný invalidní důchod, k jehož změně na plný invalidní důchod došlo dne 20.3.2000. Druh matky má ve své výchově nezl. J. [redacted] K. [redacted], nar. [redacted], na něhož jeho matka platí výživné 800,-Kč měsíčně, a dále platí výživné pro nezl. M. [redacted] K. [redacted], nar. [redacted], částkou 150,-Kč měsíčně. Otec pracoval do 31.12.1998 u firmy [redacted], kde ukončil pracovní poměr dohodou ke dni 31.12.1998. V roce 1997 si v průměru vydělal 9.220,-Kč měsíčně, v roce 1998 částku 10.998,-Kč měsíčně čistého a v únoru roku 1999 mu bylo vyplaceno 2 měsíční odstupné ve výši 16.000,-Kč. Mimo to otec od roku 1992 do 31.12.1998 podnikal v oblasti nakládání s odpady a nechával si podnikatelskou odměnu 10.000,-Kč měsíčně. V roce 1997 činil jeho základ daně 106.091,-Kč a daň činila částku 11.580,-Kč a v roce 1998 činil základ daně 142.508,-Kč a daň částku 17.508,-Kč. Od 21.1.1999 do 20.10.2000 byl v evidenci Úřadu práce v [redacted] jako uchazeč o zaměstnání, pobíral hmotné zabezpečení od 1.3. do 31.5.1999 ve výši 4.720,-Kč měsíčně a od 1.6. do 31.8.1999 ve výši

3.776,-Kč měsíčně. Od 21.10.2000 do 5.1.2001 byl zaměstnán u firmy [REDAKCE], přičemž pracovní poměr s ním byl ukončen ve zkušební době, neboť jeho pracovní činnost neodpovídala představám zaměstnavatele. Za uvedené období dosáhl příjmu 4.902,-Kč, i když mohl dosáhnout příjmu 6.300,-Kč. Od 6.1.2001 je evidován opět u úřadu práce bez nároku na hmotné zabezpečení a pobírá dávky státní sociální podpory. V [REDAKCE] regionu je uváděna mzda pomocných a nekvalifikovaných pracovníků v dopravě, skladech ve výši 9.197,-Kč měsíčně hrubého a u montážních a manipulačních dělníků 10.198,-Kč měsíčně hrubého. Otec vlastní nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí Katastrálního úřadu v [REDAKCE] na LV č. [REDAKCE] v k.ú. [REDAKCE] obec [REDAKCE] a to parc.č. st. [REDAKCE] o výměře 553 m² č.p. [REDAKCE] - zast. plocha s objektem bydlení, parc.č. [REDAKCE] o výměře 2.115 m² - orná půda, parc.č. [REDAKCE] o výměře 1.723 m² - zahrada a pozemky ve zjednodušené evidenci - parcely původní pozemkový katastr parc. č. [REDAKCE] o výměře 16 m² na základě odstupní smlouvy ze dne 26.10.1984 se zřízením věcného břemene bytu i služeb pro M [REDAKCE] V [REDAKCE]. Oba rodiče mají vyživovací povinnost pouze k nezletilému J [REDAKCE] a L [REDAKCE]. Na základě těchto skutkových zjištění dospěl okresní soud k závěru, že v projednávané věci nejsou dány důvody ve smyslu ust. § 99 odst.1 zákona o rodině pro změnu výživného a oba návrhy rodičů zamítl.

Krajský soud doplnil dokazování výsledkem rodičů:

Z výpovědi matky odvolací soud zjistil, že v říjnu 2001 uzavřela manželství s M [REDAKCE] K [REDAKCE]. Její manžel je poživatelem plného invalidního důchodu. Je vyučena pánskou krejčovou, ale tuto profesi nevykonávala. Do r.1988 byla na mateřské dovolené, pak nastoupila do zaměstnání jako dělnice do [REDAKCE], zde ukončila pracovní poměr a pak byla v domácnosti. V roce 1995 nastoupila jako pokojská u firmy [REDAKCE], kde pracovala do r.1996 a pracovní poměr rozvázala z rodinných důvodů, protože se stěhovala do [REDAKCE]. Od roku 1996 je vedena jako uchazečka o zaměstnání úřadu práce. Dále uvedla, že její zdravotní stav není dobrý, byla u ní zjištěna porucha imunity, pro niž byla hospitalizována v nemocnici a v současné době je evidována na imunologickém oddělení Fakultní nemocnice v [REDAKCE]. Pro zdravotní obtíže musela odmítnout několik pracovních míst, neboť nemůže vykonávat těžší fyzické práce a pracovat s chemikáliemi. Její zdravotní stav je v současné době uspokojivý. Nezl. [REDAKCE] nastoupil do 2. ročníku SOU v [REDAKCE], stále studuje v oboru automechanik. Do školy sice dojíždí, dvakrát týdně přespává u své babičky. Měsíční náklady na dopravu představují částku 1.800,-Kč a na stravném 400 až 500,-Kč. Při nástupu do 2.ročníku uhradila za učebnice cca 500,-Kč. Nezl. [REDAKCE] nastoupila dne 1.9.2001 do 1.ročníku Gymnázia v [REDAKCE]. Náklady na učebnice a školní potřeby představovaly částku 4.000,-Kč. Jízdné měsíčně činí 450,-Kč a stravné od 400,- do

500,-Kč. Nezletilá se také zúčastnila lyžařského výcviku, který stál 4.000,-Kč. Až na kožní problémy je zdravá.

Z výpovědi otce bylo zjištěno, že ke dni 5.1.2001 s ním byl ukončen pracovní poměr u firmy [redacted]. Od 6.1.2001 do 31.7.2001 byl evidován jako uchazeč o zaměstnání. Dále vypověděl, že se snažil najít si zaměstnání, žádal o práci u firmy [redacted] v [redacted], [redacted], nebyl však úspěšný, ucházel se bezvýsledně o zaměstnání u společnosti [redacted] v [redacted]. Podařilo se mu zajistit zaměstnání u podnikatele [redacted] se sídlem v [redacted], kde pracoval od 1.8.2001 do 18.10.2001 v profesi řidiče nákladního automobilu. Zaměstnavatel s ním sjednal pracovní poměr na dobu určitou, protože šlo o výkon sezónních prací. Poté nastoupil dne 18.10.2001 do pracovního poměru u podnikatele [redacted] u [redacted] jako pomocný dělník. Rovněž i zde se jednalo o pracovní poměr sjednaný na dobu určitou. Tento pracovní poměr otec ukončil z vlastní iniciativy ve zkušební době z důvodů velmi nízkých příjmů /hrubá mzda za 1 hodinu představovala 25,-Kč/. Od 12.11.2001 je evidován jako uchazeč o zaměstnání u Úřadu práce v [redacted] a odkázán na dávky sociální péče, které mu vyplácí Magistrát města [redacted]. Je vyučen v oboru strojní zámečnick a má pro tento obor výuční list. Posledních 15 let pracoval zpočátku jako zámečnick, později jako strojník u [redacted] nyní firma [redacted]. Pracovní poměr s ním byl ukončen ke dni 31.12.1998 z organizačních změn pro nadbytečnost. V letech 1991-1998 kromě výkonu práce v závislém pracovním poměru podnikal v oboru "nakládání odpadů". Této činnosti byl nucen zanechat z důvodu rozvodu manželství a pro jednání matky v r.1996, protože jejím přičiněním došlo k likvidaci dílny, kterou pro výkon svého podnikání potřeboval. Matka si ponechala jeho skladové zásoby, zůstalo mu pouze nákladní auto [redacted]. Nemohl dále podnikat pro následky úrazu kolena a poté pro úraz, který se mu stal dne 18.9.1999 v důsledku pádu z kola. Byl ošetřen v nemocnici v [redacted] a v té souvislosti mu byly vypláceny i nemocenské dávky. Pracovně je omezen pro práce, ve kterých by zatěžoval koleno. Zdravotní dokumentace otce se nachází u soukromé lékařky MUDr. [redacted] ve [redacted]. Žije v rodinném domku, který je starý 80 let, ale je opraven.

Podle ust. § 85 odst. 1 a 2 zákona o rodině vyživovací povinnost rodičů k dětem trvá do té doby, pokud děti nejsou samy schopny se živit. Oba rodiče přispívají na výživu svých dětí podle svých schopností, možností a majetkových poměrů.

Podle ust. § 96 odst. 1 zákona o rodině při určení výživného přihlédne soud k odůvodněným potřebám oprávněného, jakož i k schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného. Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného, zkoumá soud, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti

426

nebo majetkového prospěchu, popřípadě, zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika.

Odvolací soud dospěl k závěru, že je zapotřebí důsledněji se zabývat výdělečnými schopnosti a možností obou rodičů z hledisek ust. § 85 odst. 2 a 96 odst. 1 zákona o rodině a zkoumat, v jakém rozsahu jsou schopni vůči dětem tuto plnit.

Z dosavadního dokazování vyplývá, že od poslední úpravy výživného u otce docházelo ke změnám. Do 31.12.1998 pracoval u firmy [redacted], kde jeho příjem v roce 1997 činil částku 9.220,--Kč a v roce 1998 částku 10.998,--Kč, v únoru 1999 obdržel odstupné ve výši dvojnásobku mzdy. Až do 20.10.2000 byl pak evidován u úřadu práce a po část tohoto období pobíral hmotné zabezpečení. Od 21.10.2000 do 5.1.2001 byl zaměstnán u firmy [redacted], kdy pracovní poměr s ním byl zrušen ve zkušební době. Podle sdělení zaměstnavatele pracovní činnost otce neodpovídala požadavkům kladeným na pracovníky. Okresní soud dále konstatoval, že od ledna 2001 je otec veden jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce a poukazuje na vykazované výdělníky pracovníků v olomouckém regionu v dopravě, skladech, pracovníků pomocných a montážních a manipulačních dělníků. Dospívá k závěru, že je přiměřené ponechat dosavadní výživné stanovené otci rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 15.2.1996 č.j. 18C 204/95-20 v částce 1.000,--Kč pro každé z dětí.

Z odůvodnění rozhodnutí okresního soudu však nevyplývá, jakými úvahami byl při rozhodování o výživném okresní soud veden, zejména pokud jde o období po rozvázání pracovního poměru s otcem u [redacted]. Není zřejmo, zda okresní soud vycházel z ust. § 96 odst. 1 zákona o rodině - tedy z pravděpodobného příjmu, kterého by otec mohl dosahovat u firmy [redacted] nebo z příjmu, kterého by mohl dosahovat, pokud by pracoval jako pracovník v dopravě, skladech, nebo jako pomocný nekvalifikovaný dělník při montážích nebo jako manipulační dělník. Rovněž se okresní soud nevypořádal se změnou, která u otce nastala v souvislosti s ukončením pracovního poměru u [redacted]. Zde pracovní poměr byl ukončen z příčin na straně zaměstnavatele otce - z organizačních důvodů, a nelze rozvázání pracovního poměru klást otci za vinu. Po rozvázání pracovního poměru otec byl dlouhodobě v evidenci úřadu práce, v tomto období /tedy v letech 1999 a 2000/ nevykazuje ani příjmy z podnikatelské činnosti. Není z obsahu spisu zřejmo, zda otec v době své evidence uchazeče o zaměstnání neodmítal bez důležitého důvodu zaměstnání, které mu úřad práce zajistil, a proč okresní soud tuto okolnost při posuzování výživného nijak nezohlednil.

Okresní soud proto v dalším řízení se musí podrobněji s naznačenými problémy vypořádat a odůvodnit své úvahy o změnách na straně otce a jak tyto mohou ovlivnit výši výživného pro

nezletilé děti vzhledem k jejich časem narůstajícím potřebám. V tomto směru je zapotřebí provést důkazy, např. dotazem na úřad práce apod.

Z výpovědi otce u odvolacího jednání se naznačuje, že po vydání rozsudku okresního soudu byl zaměstnán u dalších zaměstnavatelů. Vždy se jednalo o pracovní poměr na dobu určitou, protože šlo o výkon sezónních prací. Tvrzení otce je zapotřebí objasnit dotazem na tyto zaměstnavatele. Bude rovněž vhodné dotázat se, zda by otce v případě jeho zájmu zaměstnali i nadále, po jakou dobu a jakých by dosahoval příjmů.

V souvislosti s posuzováním schopností a možností otce plnit vyživovací povinnost je nutno objasnit, zda otec ohledem na tvrzené úrazy je či není pracovní omezen. Především bude třeba objasnit zprávou ošetřující lékařky MUDr. [redacted] ve [redacted] v návaznosti na zprávu MUDr. [redacted], pokud k jejímu vyžádání dá otec souhlas, zda má pracovní omezení v souvislosti s úrazem kolena a následným úrazem způsobeným mu pádem z kola, a pokud ano, v jakém rozsahu, a která zaměstnání by mohl či nemohl vykonávat. Po tomto zjištění okresní soud opětovně učiní dotaz na Úřad práce v [redacted] zda otec jako uchazeč o zaměstnání řádně plní všechny své povinnosti z evidence vyplývající, a zda je možné jej zaměstnat i v méně kvalifikovaných profesích, než pro kterou je vyučen. Nechtě dotázaný úřad práce zodpoví, zda otci takové zaměstnání nabídl, v kladném případě, proč k uzavření pracovního poměru nedošlo. Rovněž bude zapotřebí aktualizovat, zda otec v době své nezaměstnanosti pobíral nějaké dávky - např. státní sociální podpory, případně sociální dávky apod. Bude zapotřebí také objasnit, zda otec jako vlastník nemovitostí nemá z těchto finanční požitky, tedy, zda je nepronajímá, nevykonává na nich pěstebnou činnost apod.

Okresní soud rovněž se bude zabývat i tím, zda otec nezanechal své podnikatelské činnosti bez důležitého důvodu, v jakém rozsahu ji provozoval, jaké měl z ní příjmy apod. Na úvaze okresního soudu bude, zda objasní i okolnosti ukončení podnikání otce a provede důkazy navržené matkou u odvolacího jednání dne 21.1.2002.

Bude též potřebné doplnit dokazování o aktuální situaci ohledně matky, jejího manžela i nákladech nezl. dětí spojených s jejich docházkou do škol, zprávami příslušných institucí apod.

Pokud jde o matku, je nezbytné, když tato s ohledem na věk dětí, nemusí plnit vyživovací povinnost pouze výkonem své osobní péče, posoudit její zdravotní stav a vyhodnotit, zda jí brání v soustavné pracovní činnosti. Je tedy nutno dokazování ohledně poměrů matky doplnit zprávami o jejím zdravotním stavu, dále zprávami úřadu práce, zda matka jako uchazečka o zaměstnání plní řádně své povinnosti z evidence vyplývající, zda jí úřad práce nabídl zprostředkování zaměstnání a z jakých důvodů nebylo realizováno.

Teprve po naznačeném doplnění dokazování, případně po provedení dalších důkazů, pokud se budou jevit potřebnými nebo je účastníci řízení navrhnou, bude moci okresní soud posoudit, zda jsou dány podmínky pro změnu výživného pro nezletilé děti.

Ze shora uvedených důvodů, protože navržené dokazování přesahuje rámec přezkumné činnosti odvolacího soudu, byl rozsudek okresního soudu dle § 221 odst.1 písm.a) a c) zrušen v napadené části v odstavcích II. a III výroku o výživném pro nezl. děti a V. o nákladech řízení účastníků a věc mu vrácena v tomto rozsahu dle § 221 odst.2 písm.a) o.s.ř. k dalšímu řízení.

Dle § 224 odst.3 o.s.ř. pak okresní soud rozhodne znovu o nákladech řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Krajský soud v Ostravě
- den 31.1.2002 -

JUDr. Miroslava Holubová
předsedkyně senátu